॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ನೀತಿಮಞ್ಜರೀ

೧. ಕುಲಕ್ಖಯೇ ವಿನಸ್ಸನ್ತಿ,
ಕುಲಧಮ್ಮಾ ಸನನ್ತನಾ।
ಧಮ್ಮೇ ನಟ್ಠೇ ಕುಲಂ ಸಬ್ಬಂ,
ಅಧಮ್ಮೋ ಅಭಿಭೂ ಖಲಂ॥

೨. ಅಧಮ್ಮಾಭಿಭವಾ ದನ್ತಾ,
ಪದುಸ್ಸನ್ತಿ ಕುಲಿತ್ಥಿಯೋ।
ಥೀಸು ದುಟ್ಠಾ ಸ್ವ ಧಮ್ಮೇನ,
ಜಾಯತೇ ವಣ್ಣಸಙ್ಕರೋ॥

೩. ಪಿಯಂ ಭಾಸೇ ಗುಣಗ್ಗಾಹೋ,
ಸೂರೋ ಸಿಯಾ ವಿಕನ್ತನೋ।
ದಾತಾ ಚನ್ದಸಮಾ ನಾರೀ,
ದಿಟ್ಠಂ ದಿಟ್ಠಂ ನಹಾಸಯೇ॥

೪. ಕುತೋತ್ಥಿ ಕುಮಿತ್ತೇ ಸಚ್ಚಂ,
ಕುದಾರೇ ರತಿವಡ್ಢನಂ।
ಕುದೇಸಮ್ಹಿ ಮನೋ ರಮ್ಮಂ,
ಕುರಾಜೇ ಭೋಗಸಮ್ಪದಂ॥

ಸಙ್ಕೇತೇವ ಅಮಿತ್ತಸ್ಮಿಂ,
ಮಿತ್ತಸ್ಮಿಂ ಪಿ ನವಿಸ್ಸಸೇ।
ಅಭಯಾ ಭಯ ಮುಪ್ಪನ್ನಂ,
ಅಪಿ ಮೂಲಾನಿ ಕನ್ತತಿ॥

ಅದಿಟ್ಠೋವ ಪರೋ ಸೇಯ್ಯೋ,
ದುಮ್ಮಿತ್ತೋ ನೋ ವಿಸ್ಸಾಸಿಕೋ॥

ಅಗ್ಗಿಹೋಮಫಲಂ ವೇದೋ,
ಸತ್ಥಂಸೀಲಫಲಂ ಮತಂ।
ರತಿಪುತ್ತಫಲಂ ನಾರೀ,
ದಾನಭುತ್ತಿಫಲಂ ಧನಂ॥

ಅಸಚ್ಚಂ ಸಾಹಸಂ ಮಾಯಾ,

ಮೂಳ್ಹತ್ತ ಮ ತಿಲೋಭತಾ।
ಅಸೋಚಂ ನಿದ್ದಯತ್ತಞ್ಚ,
ಥೀನಂ ದೋಸಾ ಸಭಾವಜಾ॥

ಜಾಯಾಯ ಭತ್ತುನೋ ಭಾರೋ,
ಸಿಸ್ಸೇನ ಗುರುನೋ ಕತೋ।
ಅಮಚ್ಚಕೇಹಿ ರಾಜಸ್ಸ,
ಪಿತರಾನಂ ನಿಜೇನಚ॥

೫. ಉಯ್ಯಮೇನ ಹಿ ಸಿಜ್ಝನ್ತಿ,
ಕಮ್ಮಾನಿ ನ ಮನೋರಥಾ।
ನ ಹಿ ಸುತ್ತಸ್ಸ ಸೀಹಸ್ಸ,
ಪವಿಸನ್ತಿ ಮುಖೇ ಮಿಗಾ॥

ಅತಿಸೀತಂ ಅತಿಉಣ್ಹಂ,
ಅತಿಸಾಯಮಿದಂ ಅಹು।
ಇತಿ ವಿಸಟ್ಠಕಮ್ಮನ್ತೇ,
ಖಣಾ ಅಚ್ಚೇನ್ತಿ ಮಾಣವೇ॥

ಆದಾನಸ್ಸ ಪದಾನಸ್ಸ,
ಕತ್ತಬ್ಬಸ್ಸ ಚ ಕಮ್ಮುನೋ।
ಖಿಪ್ಪಂ ಅಕಯ್ಯಮಾನಸ್ಸ,
ಕಾಲೇ ಪಿವತಿ ಸಮ್ಪದಂ॥

ನಾದಬ್ಬೇ ನಿಹಿತಾ ಕಾಚಿ,
ಕ್ರಿಯಾ ಫಲವತೀ ಭವೇ।
ನಬ್ಯಾಪಾರಸತೇನಾಪಿ,
ಸುಕೋವ ಪಾಠತೇ ಬಕೋ॥

ಯೋ ದನ್ಧಕಾಲೇ ತರತಿ,
ತರಣೀಯೇ ಚ ದನ್ಧಯೇ।
ಸುಕ್ಖಪಣ್ಣಂ ವ ಅಕ್ಕಮ್ಮ,
ಅತ್ಥಂ ಭಞ್ಜತಿ ಅತ್ತನೋ॥

೬. ಯಂ ದದಾತಿ ಯಂ ಭುಞ್ಜತಿ,
ತದೇವ ಧನಿನೋ ಧನಂ।
ಅಞ್ಞೇ ಮತಸ್ಸ ಕೀಳನ್ತಿ,
ದಾರೇಹಿಪಿ ಧನೇಹಿಪಿ॥

ದಾನೋಪಭೋಗಹೀನೇನ ,
ಧನೇನ ಧನಿನೋ ಸುಖಂ।
ಕೋ ವಿಸೇಸೋ ದಲಿದ್ದಸ್ಸ,
ಅಧಿಕಂ ಧನರಕ್ಖಣಂ॥

ನಿಜಸೋಖ್ಯಂ ನಿರುನ್ಧನ್ತೋ,
ನೀಚಭೋಗೋ ಮಿತಮ್ಪಚೋ।
ಧನಂ ಸಞ್ಚಯತೇ ಯೋ ಸೋ,
ಪರಭಾರವಹೋ ಪಸು॥

ಯಂ ಉಸ್ಸುಕಾ ಸಞ್ಚರೋನ್ತಿ,
ಅಲಕ್ಖಿಕಾ ಬಹುಂ ಧನಂ।
ಸಿಪ್ಪವನ್ತೋ ಅಸಿಪ್ಪಾವಾ,
ಲಕ್ಖಿ ವಾ ತಾನಿ ಭುಞ್ಜತಿ॥

೭. ಸಮ್ಪತ್ಯಂ ಮಹತಂ ಚಿತ್ತಂ,
ಭವೇ ಉಪ್ಪಲೇ ಕೋಮಲಂ।
ವಿಪತ್ಯಂಚ ಮಹಾಸೇಲ,
ಸಿಲಾಸಙ್ಘಾತಕಕ್ಕಸಂ॥

೮. ಅಸಮ್ಭಬ್ಯಗುಣಂ ಥುತ್ವಾ,
ಖೇದೋ ಮುಧಾವ ಜಾಯತೇ।
ಅವ್ಹಾಯಂ ಚನ್ದ ಮು ಲ್ಲೋಕ್ಯ,
ನಚನ್ದೋತ ಮು ಪಾಗಮೀ॥

೯. ಸಚ್ಚಂ ಮುಖಮ್ಹಿ ಧಾರೇಯ್ಯ,
ಕಣ್ಣೇ ಸುತಂ ಭುಜೇ ಜಯಂ।
ಹದಯಮ್ಹಿ ಖಮಂ ವೀರಂ,
ಲೋಕಾದಾಸಂಚ ಲೋಚನೇ॥

ಸದ್ದಮತ್ತಂ ನಘನ್ದೇಯ್ಯ,
ಅಞ್ಞತ್ವಾ ಸದ್ದಕಾರಣಂ।
ಸದ್ದಹೇತುಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ,
ಪಮೋದೋ ವಾ ಭಯೋ ತಥಾ॥

ಸಬ್ಬಸುತ ಮ ಧೀಯೇಯ್ಯ,
ಹೀನಮುಕ್ಕಟ್ಠಮಜ್ಝಿಮಂ॥

೧೦. ದುನ್ನಾರಿಯಾ ಕುಲಂ ಸುದ್ಧಂ,
ಪುತ್ತೋ ನಸ್ಸತಿ ಲಾಲನಾ।
ಸಮಿದ್ಧಿ ಅನಯಾ ಬನ್ಧು,
ಪವಾಸಾ ಮದನಾ ಹಿರೀ॥

ಲಾಲಯೇ ಪಞ್ಚವಸ್ಸಾನಿ,
ದಸವಸ್ಸಾನಿ ತಾಲಯೇ।
ಪತ್ತೇತು ಸೋಳಸೇವಸ್ಸೇ,
ಪುತ್ತಂ ಮಿತ್ತಂವ ಆಚರೇ॥

ಲಾಲನೇ ಬಹವೋ ದೋಸಾ,
ಲಾಲನೇ ಬಹವೋ ಗುಣಾ॥

ಪಾಪಾ ನಿವಾರಯತಿ ಯೋಜಯತೇ ಹಿತಾಯ,
ಗುಯ್ಹಾನಿ ಗೂಹತಿ ಗುಣಂ ಪಕಟೀಕರೋತಿ।
ಆಪತ್ತಿಕಞ್ಚ ನಜಹಾತಿ ದದಾತಿ ಕಾಲೇ,
ಸಮ್ಮಿತ್ತ ಲಕ್ಖಣಮಿದಂ ಪವದನ್ತಿ ಸನ್ತೋ॥

೧೧. ದುಜ್ಜನೋ ಜೀಯತೇ ಯುತ್ಯಾ,
ನಿಗ್ಗಹೇನ ನಧೀಮತಾ।
ನಿಪಾತ್ಯತೇ ಮಹಾರುಕ್ಖೋ,
ತಸ್ಸಮೀಪ ಖತಿಕ್ಖಯಾ॥

ವನೇ ಮಿಗಾಚ ಲುದ್ದಾನಂ,
ದುಜ್ಜನಾನಞ್ಚ ಸಜ್ಜನಾ।
ಅಕಾರಣವೇರೀ ಹೋನ್ತಿ,
ತಿಣಭಕ್ಖಾ ಸುಪೇಸಲಾ॥

ಪಾದಲಗ್ಗಂ ಕರಟ್ಠೇನ,
ಕಣ್ಡಕೇನೇವ ಕಣ್ಡಕಂ॥

ಬಾಲಂ ನಪಸ್ಸೇ ನಸುಣೇ,
ನಚಬಾಲೇನ ಸಂವಸೇ।
ಬಾಲೇನಾಲ್ಲಾಪಸಲ್ಲಾಪಂ,
ನಕರೇ ನಚರೋಚಯೇ॥

೧೨. ಉಪ ಕತ್ತುಂ ಯಥಾ ಖುದ್ದೋ,
ಸಮತ್ಥೋ ನತಥಾಮಹಾ।

ಕೂಪೋ ಹಿ ಹನ್ತಿ ಪಿಪಾಸಂ,
ನತು ಪಾಯೋ ಮಹಮ್ಬುಧಿ॥

೧೩. ಆದಾನಸ್ಸ ಪದಾನಸ್ಸ,
ಕತ್ತಬ್ಬಸ್ಸಚ ಕಮ್ಮುನೋ।
ಖಿಪ್ಪಂ ಅಕರಮಾನಸ್ಸ,
ಕಾಲೋ ಭಕ್ಖತಿ ತಂ ರಸಂ॥

ನಕ್ಖತ್ತಂ ಪಟಿಮಾನೇನ್ತಂ,
ಅತ್ಥೋ ಬಾಲಂ ಉಪಜ್ಝಗಾ।
ಅತ್ಥೋ ಅತ್ಥಸ್ಸ ನಕ್ಖತ್ತಂ,
ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ತಾರಕಾ॥

ಅಜರಾಮರೋವ ಪಞ್ಞೋ,
ವಿಜ್ಜಮತ್ಥಞ್ಚ ಚಿನ್ತಯೇ।
ಗಹಿತೋವಿಯ ಕೇಸೇಸು,
ಮಚ್ಚುನಾ ಧಮ್ಮಮಾಚರೇ॥

೧೪. ವಜ್ಜಾ ಗುರೂಚ ಮನ್ತೀಚ,
ತಯೋ ರಟ್ಠಾಭಿಸಜ್ಜತಾ।
ಜೀವೀತ ದಕ್ಖ ಕೋಸಾನಂ,
ವಡ್ಢನಾ ನಾಸನಾಚ ತೇ॥

೧೫. ಧಿರೇನ ಕಮ್ಮಂ ವಡ್ಢತಿ,
ಅಧಿರೇನ ತುರೇನ ನೋ।
ಫಲನ್ತಿ ಸಮಯೇ ರುಕ್ಖಾ,
ಸಿತ್ತಾಪಿ ಬಹುವಾರಿನಾ॥

ವಾಯಾಮೇಥೇವ ಪುರಿಸೋ,
ನನಿಬ್ಬಿನ್ದೇಯ್ಯ ಪಣ್ಡಿತೋ॥

ಪಯತನೋ ತಾದಿಸೋ ನೇವ,
ಕಯ್ಯೋ ಯೇನ ಫಲಂ ನಹಿ।
ಸೇಲಗ್ಗೇ ಕೂಪಖಣನಾ,
ಕಥಂ ತೋಯಸಮಾಗಮೋ॥

ಞಾಣಙ್ಕುಸೇನ ಸಮ್ಮಗ್ಗಂ,
ನಿಯ್ಯತ್ಯುಸ್ಸಾಹಕುಞ್ಜರೋ॥

ಅಸಮೇಕ್ಖಿತಕಮ್ಮನ್ತಂ,
ತುರಿತಾಭಿ ನಿಪಾತಿನಂ।
ತಾನಿಕಮ್ಮಾನಿ ತಪ್ಪೇನ್ತಿ,
ಉಣ್ಹಂ ವ ಜ್ಝೋಹಿತಂ ಮುಖೇ॥

೧೬. ಭದ್ದೋಸಾ ಪುರಿಸೇನೇಹ,
ಹಾತಬ್ಬಾ ಭೂತಿಮಿಚ್ಛನ್ತಾ।
ನಿದ್ದಾ ಮಜ್ಜಂ ಭಯಂ ಕೋಧೋ,
ಆಲಸ್ಯಂ ದೀಘಸುತ್ತತಾ॥

ನ ದಿವಾ ಸುಪ್ಪಸೀಲೇನ,
ರತ್ತಿಮುಟ್ಠಾನದೇಸ್ಸಿನಾ।
ನಿಚ್ಚಸೋಣ್ಡೇನ ಮತ್ತೇನ,
ಸಕ್ಕಾ ಆವಸಿತುಂ ಘರಂ॥

ಅಭೇತಬ್ಬಮ್ಹಿ ಭಾಯನ್ತಿ,
ಭಾಯಿತಬ್ಬೇ ನಭಾಯರೇ।
ಭಯಾಭಯ ವಿಮುಳ್ಹಾ ತೇ,
ಜಿಮ್ಹಾನುಗಾ ಉಜುಜ್ಝಹಾ॥

ಯಸ್ಸ ಮನುಸ್ಸಭೂತಸ್ಸ,
ನತ್ಥಿ ಭೋಗಾಚ ಸಿಪ್ಪಕಂ।
ಕಿಂ ಫಲಂ ತಸ್ಸ ಮಾನುಸ್ಸಂ,
ದ್ವಿಪಾದಟ್ಠೋ ಹಿ ಸೋ ಮಿಗೋ॥

೧೭. ನಾನೋಪಾಯೋವ ಕತ್ತಬ್ಬೋ,
ಸಚೇ ಭವೇಯ್ಯ ಅತ್ತನೋ।
ಅತ್ಥಸಿದ್ಧಿ ಯಥಾಕಾಮಂ,
ಉಪಾಯೋ ಹಿ ಹಿತಜ್ಝಸೋ॥

ಲಞ್ಜದಾನಬಾಲಿಸೇನ ,
ಕೂಟಡ್ಡಕಾರಧೀವರಾ।
ವಿನಿಚ್ಛಯಮಹಾಮಚ್ಛಂ,
ಓಟ್ಟೇನ್ತಿ ಲೋಭಸಾಗರೇ॥

ಯಸ್ಸೇತೇ ಚತುರೋ ಧಮ್ಮಾ,
ವಾನರಿನ್ದ ಯಥಾತವ।
ಸಚ್ಚಂ ಧಮ್ಮೋ ಧೀತಿ ಚಾಗೋ,

ದಿಟ್ಠಂ ಸೋ ಅತಿವತ್ತತಿ॥

೧೮. ವಿದ್ಯಾಚ ರತನಂ ನಾರೀ,
ವೀಣಾ ಸಾತ್ಥಂ ಗಿರಂಮಹೀ।
ಗುಣವಿಸೇಸ ಮಾಗಮ್ಮ,
ಗುಣಾನಿ ಅಗುಣಾನಿಚ॥

ಧನವಾ ಬಲವಾ ಲೋಕೇ,
ಧನಾ ಭವತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ॥

ಸುಮನೇ ನಿಸ್ಸಿತೋ ಕೀಟೋ,
ನಿಗ್ಗುಣೋ ಹೀನಕೋ ಸಯಂ।
ತಂ ಪುಪ್ಫೇಹಿ ಮಣ್ಡೇನ್ತಾನಂ,
ರಞ್ಞಂ ಸಿರೋಪಿ ರೋಹತಿ॥

ಅಲಕ್ಖಿಕೇಹಿ ಸಞ್ಚೀತಾ,
ಧನಭೋಗಾಚ ಚಿನ್ತಿತಾ।
ಲಕ್ಖಿಕಸ್ಸ ಭವನ್ತೇತೇ,
ಲಕ್ಖಿವಾ ಸುಟ್ಠುಭುಞ್ಜತಿ॥

ಖತ್ತಿಯೋ ಸೇಟ್ಠೋ ಜನೇ ತಸ್ಮಿಂ,
ಯೋ ಗೋತ್ತಪಟಿಸಾರಿನೋ।
ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ,
ಸೋ ಸೇಟ್ಠೋ ದೇವಮಾನುಸೇ॥

ವಿಸಾಪಿ ಅಮತಂ ಗಣ್ಹೇ,
ಗೂಥತೋ ಮಣಿಮುತ್ತಮಂ।
ಕಣ್ಟಕಪಾದಪಾ ಪುಪ್ಫಂ,
ಥಿರತಂ ದುಕ್ಕುಲಾ ವರಂ॥

ಧನಿಸ್ಸರಾದಿಗುಣೋಮ್ಹಿ -
ವೇಗೇನ ವಾಹಿತಾ ಪಜಾ॥

೧೯. ಯಸ್ಸ ತ್ಥಿ ಸತತಂ ಮೇತ್ತಾ,
ಸಬ್ಬಲೋಕಸುವಲ್ಲಭಾ।
ಕೂಪಾಯತೇ ಸಮುದ್ದೋಪಿ,
ಅಗ್ಗಿ ತಸ್ಸ ಜಲಾಯತೇ॥

೨೦. ಸಕ್ಖರಾಯತಿ ಮೇರೂಪಿ,

ವಿಸಭಕ್ಖೋ ಸುಧಾಯತೇ।
ಸಸಾಯತೇ ಮಿಗರಾಜ,
ಬ್ಯಾಲೋ ಮಾಲಾಗುಣಾಯತೇ।
ದೋಲಾಯತೇ ಛಮಾಚಾಲೋ,
ನಾನಾವುಧಾ ತಿಣಾಯರೇ॥

೧೧. ಸಮೇವ ಸತಿ ಉಸ್ಸಾಹೇ,
ಸುಖವಾಹೋ ಹಿತಙ್ಕರೋ।
ಊನೇ-ಧಿಕೇ ತಥಾ ನೋಹಿ,
ಮಜ್ಝಗೋ ಸಾಧು ಸಬ್ಬದಾ॥

ಸಾಧು ಖೋ ಪಣ್ಡಿತೋನಾಮ,
ನತ್ವೇವ ಅತಿಪಣ್ಡಿತೋ॥